Kasvu ja vaikuttaminen -osasto 24.10.2022

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaosto

HE 227/2022 vp

Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi koneiden, kaluston ja muun niihin verrattavan irtaimen käyttöomaisuuden korotetuista poistoista verovuosina 2020–2023 annetun lain muuttamisesta sekä peitellyn osingonjaon verotuksen laajentamista koskevaksi lainsäädännöksi

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaosto on pyytänyt Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry:ltä asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi koneiden, kaluston ja muun niihin verrattavan irtaimen käyttöomaisuuden korotetuista poistoista verovuosina 2020–2023 annetun lain muuttamisesta sekä peitellyn osingonjaon verotuksen laajentamista koskevaksi lainsäädännöksi.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi koneiden, kaluston ja muun niihin verrattavan irtaimen käyttöomaisuuden korotetuista poistoista verovuosina 2020–2023 annettua lakia. Esityksen mukaan lain soveltamisaikaa jatkettaisiin vuosille 2024 ja 2025. Lisäksi elinkeinotulon verottamisesta annettua lakia, maatilatalouden tuloverolakia ja tuloverolakia muutettaisiin siten, että peitelty osinko olisi kokonaan veronalaista tuloa.

SAK kiittää lausuntopyynnöstä ja lausuu asiassa seuraavaa.

Peitellyn osingonjaon muutos kannatettava, perusteluja täydennettävä

Esitysluonnoksessa on todettu, että peiteltyä osingonjakoa koskeva muutos on kaavamainen veronalaisuusprosentin muutos. Yksittäisenä huomiona todettakoon, että näkemyksestä on mahdollista olla eri mieltä, koska esitysluonnos muuttaa veroseuraamusten määrää nykyisestä. Tämä huomio ei kuitenkaan tarkoita, että esityksellä olisi merkittäviä vaikutuksia verovelvollisille.

Nykyisellään on olemassa tilanteita, joissa peitelty osinko voi muodostua edullisemmaksi kuin avoin osinko tai palkka. Selkein esimerkki lienee tuloverolain 33 c §:n 3 momentin mukaiset ulkomaiselta yhteisöltä saadun osingon tilanteet. Esityksen myötä edellä kuvatut tilanteet poistuisivat. On selvää, että peitellyn osingon ei tulisi missään tilanteessa olla verotuksellisesti edullisempaa kuin avoin osinko tai palkka.

On totta, että peitellyn osingon tilanteet eivät kaikissa tapauksissa johdu tahallisuudesta. Peitelty osinko voi olla seurausta myös esimerkiksi tahattomasta hinnoitteluvirheestä. Esityksen tavoitteita on peilattava esimerkiksi verotarkastuksissa ilmenneiden peitellyn osingonjaon tapausten sekä tarkastusten perusteella tehtyjen rikosilmoitusten kokonaismäärään.

Esitetyllä muutoksella olisi todennäköisesti ennaltaehkäisevä vaikutus verovelvollisten toimintaan. Esitysluonnoksessa tulisi tarkastella laajemmin sen suhdetta *ne bis in idem* -periaatteeseen. Suhde kaksoisrangaistavuuden kieltoon vaikuttaa muun muassa siihen, miten rangaistusluonteisia veroseuraamuksia (veronkorotus tai viivästyskorko) tulkitaan suhteessa mahdollisiin muihin rikosoikeudellisiin seuraamuksiin.

Irtaimen käyttöomaisuuden poistojen vaikutusarvioita täydennettävä

Nykyisellä hallituskaudella on perustellusti lisätty TKI-investointien painoarvoa muun muassa kahdella erilaisella verovähennyksellä. Irtaimen käyttöomaisuuden poistojen jatkaminen on osa tätä kehitystä.

Haastavaksi esityksen tarkoituksenmukaisuuden arvioinnin tekee se, että edellisen määräaikaisen korotetun poiston esityksen vaikutuksia ei ole ehditty kunnolla arvioimaan. Esityksen verotuottoja vähentävä vaikutus on merkittävä, satoja miljoonia euroja. Koska kuitenkin kyseessä on jaksottamista koskeva muutos, verotuottomenetykset palautuvat asteittain vuosien mittaan.

Esitetty muutos on keinona osana kokonaisuutta, joka tähtää Suomen tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan elvyttämiseen siten, että vuoteen 2030 mennessä tutkimus- ja kehittämistoiminnan osuus bruttokansantuotteesta olisi neljä prosenttia. Hallituskauden alussa tutkimus- ja kehittämistoiminnan osuus BKT:sta oli noin 2,8 prosenttia. Korkeimmillaan tutkimus- ja kehittämistoiminnan osuus BKT:sta on Suomessa ollut 3,7 prosenttia vuonna 2009.

Huomionarvoista on, että nykyisen TKI-investointien tason ja BKT-tavoitteen välinen kuilu on todella suuri. Toiseksi on tähdennettävä, kuinka lähellä vuosi 2030 on suhteessa olemassa olevaan kuiluun. Näin ollen lienee perusteltua, että tavoitteen saavuttamiseksi otetaan kaikki mahdolliset keinot käyttöön.

Politiikkatoimien näkökulmasta tämä tarkoittaa sekä suorien että epäsuorien tuki-instrumenttien hyödyntämistä, vaikkakin tutkimuskirjallisuus ei ole saavuttanut täyttä yksimielisyyttä sen suhteen, mikä tukimalli on TKI-investointien näkökulmasta tehokkain. Suomessa haaste on viime vuosina ollut erityisesti se, että ei ole kyetty luomaan uutta tutkimus- ja kehittämistoimintaa.

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry